

नेपाल गजेट

भाग ४

नेपाल सरकारद्वारा प्रकाशित

काठमाडौं कार्तिक २६ गते २०१४ साल

उद्योग वाणिज्य मन्त्रालयको सूचना

दूरिष्ट विकास समिति नेपालको नियमावली

खण्ड १

दूरिष्ट विकास समिति, नेपालको स्थापना

नेपालको प्राकृतिक सौन्दर्य र अरु साधनहरू उपयोगमा ल्याई योजनात्मक तरिकाबाट दूरिष्ट उद्योगको विकास गरी देशको जनतालाई समुचित आर्थिक काइदा पुर्‍याउन आवश्यक र बढिया देखिएकोले ।

नेपालमा दूरिष्ट उद्योगको विकास गर्ने पहिले यस उद्योगको विकास गर्ने सम्भावनाको जाँचबुझ र होटल, रेष्टुरा, हवाई सुविधाहरू, संचार, पानी, बिजुलीलेर यस्तै अरु आवश्यक सुविधाहरूको जाँचबुझ गर्न आवश्यक भएकोले ।

दूरिष्टहरूको आकर्षण र सेवाको लागि बोडा चढ्ने, पदल भ्रमण, नाउमा सफर, माछा मार्ने, ऐतिहासिक र धार्मिक स्थानहरूको भ्रमण, चाड-वाड, छोकनाच र गाइडहरूको आवश्यकताको अध्ययन हुनुपर्ने भएकोले ।

(७)

होटेल र सोही प्रकारका अरु सुविधाहरूको विकासको निमित्त प्राइमेट पूँजी प्रशस्त मात्रामा चाहिने र दृष्टि विकाससम्बन्धी आवश्यक सहूलि-यतको पूरा प्रचार औ बोध गराएमा यस्तो सुविधाहरू पुर्‍याउने काममा प्राइमेट पूँजी आउन सक्ने र होटेल, रेष्टुराँको परिचालनमा अनुभवी योग्य औ भर पर्दा व्यक्तिहरू यस काममा आकर्षित हुन सक्ने भएकोले।

नेपालमा प्रचलित उन्नत दृष्टि उद्योगको विकास गर्नको निमित्त माथि उल्लेख भएको कुराहरू औ अरु कामहरू समेत कार्यान्वित गर्न प्रबन्ध गर्न सर-कारबाट विकास समिति ऐन, २०१३ को दफा (३) को उपदफा (१) बाट प्रदत्त अधिकार प्रयोग गरी 'दृष्टि विकास समिति, नेपाल' आजका मितिदेखि गठन गरिएको छ।

खण्ड २

परिभाषा

१. दृष्टि विकास समिति नेपालको नियमावली (२०१४)
२. समिति:— दृष्टि विकास समिति नेपाल।
३. सरकार:— नेपाल सरकार।
४. डाइरेक्टर:— दृष्टि विकास समिति नेपालको मातहत काम गर्ने डाइरेक्टर।

खण्ड ३

दृष्टि विकास समिति नेपालको उद्देश्य

उद्देश्य

समितिको मुख्य कामहरूमा मोटामोटी निम्नलिखित कुराहरू समावेश हुनेछन्।

१. निम्नलिखित कुराहरूको निरूपण गर्न विद्युत प्रकारको सभ र अध्ययनको व्यवस्था गर्ने।
 - (क) नेपालमा दृष्टि उद्योगको सम्भावित विकास।
 - (ख) नेपालको विभिन्न क्षेत्रहरूमा भएको दृष्टि आकर्षणहरू।
 - (ग) दृष्टि उद्योगको विकास हुन सक्ने क्षेत्रहरूमा दृष्टि उद्योग चलाउन चाहिने सेवा औ सुविधाहरू।

(घ) छानिएको क्षेत्रहरूमा टुरिष्ट उद्योग विकाशको शुरु शुरुमा चाहिने होटलको व्यवस्था तथा तत्सम्बन्धी कार्यहरू।

२. यस उद्योगलाई चाहिने आवश्यक पूँजी र व्यवस्थापक र अरु दत्त व्यक्तिहरू आकर्षित गर्ने उचित उपायहरू निर्णय गर्ने र दफा १ को ख र घ मा उल्लेख भएबमोजिम हाटेल र अरु सुविधाहरूको प्रबन्धक निमित्त प्राइभेट वा पब्लिक वा दुवैलाई सम्मिलित गरी आवश्यक पूँजीको व्यवस्था गर्ने चाहिने कारवाई गर्ने।
३. छुट्टी मनाउने औ आमोद प्रमाद गर्ने नेपाल एक आदर्श ठाउँ हो भन्ने नियमित एवं व्यापक रूपले विज्ञापन र प्रचारद्वारा विश्व भ्रमण संस्था र टुरिष्टहरूको ध्यानमा ल्याउने।
४. मजबूत आर्थिक तरिकाबाट नेपालमा टुरिजमको विकाश गर्नलाई चाहिने योजना निर्देशन र निरीक्षण गर्ने। यसमा सिरिफ टुरिष्टहरूको आवश्यकतहरू पुऱ्याई उनीहरूलाई आकर्षण गर्न उच्चस्तको कामको मात्र जरूरत पर्ने होइनकि मुलुकको धनको सदुपयोग गर्ने र विदेशी मुद्रा बाँड्ने बढ्दो मात्रामा उभार्न गर्न काफो बुद्धि पुऱ्याउनुपर्नेछ।

खण्ड ४

टुरिष्ट विकाश समिति नेपालको निर्देशक सिद्धान्तहरू

१. स्थानीय टुरिष्ट विकाश समितिहरू खडा भएपछि तिनीहरूसँग घनिष्ठ संपर्क राखी उक्त समितिले काम गर्नेछ।
२. समितिले सञ्चालन सरकार र अरु एजेन्सीको सेवा उपयोगमा ल्याउनेछ।
३. नेपालमा टुरिष्ट उद्योगको विकास काममा स्थानीय वा विदेशी प्राइभेट पूँजी लगाउन समितिले प्रोत्साहन दिनेछ।
४. शुरुको प्रयत्नहरू दीर्घकालीन विकाश कामहरूमा मिल्न जाने गर्न नियमित दीर्घकालीन विकाश योजनाको आवश्यकतामा पनि समितिले पूरा ध्यान दिनेछ। नियमित विकाश गर्ने र बेकार खर्च हुन नदिने शुरुमै सम्मिलित योजना र नियम बनाउने समितिको जिम्मेदारी रहनेछ।

५. समितिले योजनाहरूको प्राथमिकताको निर्णय गर्नेछ ।

खण्ड ५

व्यवस्था

१. साधारणः—

- (क) यस नियमावलीमा लेखिएबमोजिमको कर्तव्य र जबाफदेही पूरा गर्ने एक समिति र चाहिने प्रशासकीय स्टाफसहित एकजना डाइरेक्टर रहनेछ ।
- (ख) दूरिष्ट विकास समितिको हेड अफिस काठमाडौंमा रहनेछ ।
- (ग) समितिको काम कारवाई र कानूनी कारवाही दूरिष्ट विकास समिति नेपालको नामबाट गरिनेछ ।
- (घ) समितिको आफ्नो छाप रहनेछ र समितिले अरुद्वारा नालिस गर्ने, यसद्वारा अरुले नालिस गर्ने पाउनेछन् ।

२. समिति र डाइरेक्टरः—

(क) सदस्यता र त्यस सम्बन्धी नियमः—

विकास समिति ऐनको दफा ३ को उपदफा (३) बमोजिम नेपाल दूरिष्ट विकासको काम चलाउन एक सभापति र अरु चार जना सदस्यहरू समेत ५ जनाको एक संचालक समिति गठन गरिएको छ ।

यो समितिका सदस्यहरू देहायबमोजिम भुक्तार गरिएको छः—

१. श्री उद्योग वाणिज्य मन्त्री ... सभापति

२. सेक्रेटरी उद्योग वाणिज्य मन्त्रालय ... सदस्य

३. सेक्रेटरी परराष्ट्रमन्त्रालय ... "

४. डेपुटी सेक्रेटरी गृहमन्त्रालय ... "

५. दूरिष्ट विकास समितिको डाइरेक्टर सदस्य तथा सेक्रेटरी

अर्को आदेश नभएसम्म यो दूरिष्ट विकास समितिको डाइरेक्टरमा उद्योग विभागको डाइरेक्टर भारतवहादुर प्रधानलाई नै भुक्तार गर्ने ।

सभापति र सदस्यहरू सरकारबाट मनोनीत गरिनेछन् र सभापति पदेन सदस्य हुनेछ ।

सदस्यहरूले सभामा उपस्थित भएका दिन सरकारबाट तोकिएबमोजिम मोरु १६। सोड फि. पाउनेछन् ।

(१) यी संचालकहरू ४ वर्षको निमित्त नियुक्त हुनेछन्, तर पहिलो पटक नियुक्त भएका संचालकहरूमध्ये वर्षको १।१ जनाको पालो गरी रिटायर हुनेछन् । रिटायर गोलाप्रथाद्वारा हुनेछ । रिक्तस्थानमा रिटायर भएकाहरूले नै थाम्ने वा अरु नयाँ नियुक्त गर्ने सरकारको अधीनमा रहनेछ ।

(२) सभापतिले महिनाको कमसे कम एकपटक सभा बोलाउनेछ । सेक्रेटरीले सभाको सबै माइन्यूटहरू तयार पारी उक्त माइन्यूटको कपी समितिको सबै सदस्यहरू र सरकारलाई यथाशीघ्र पठाउनेछ ।

(३) समितिको कमसे कम २ दुई जना सदस्यहरूले लिखित दरखास्त पेश गरेमा १० दिनभित्र सभापतिले सभा बोलाउनुपर्छ ।

(४) समितिको सभामा ३ जना सदस्यहरूको कोरम रहनेछ । सभाको निर्णय साधारण बहुमतद्वारा हुनेछन् ।

(५) डाइरेक्टरले समितिको सेक्रेटरी भै काम गर्नेछ ।

(६) जुनसुकै सदस्यले पनि लिखितमा राजिनामा दिन सक्छ । राजिनामाको सूचना दिएको ३० दिनपछि स्वतःमान्य हुनेछ ।

(क) समितिको कामहरू:-

(१) समितिको कामहरू सरकारी नीति र नियममा आधारित गरी संचालन गरिनेछ ।

(२) समितिले आफ्नो कर्तव्य र जवाफदेही पूरा गर्न यो नियमभित्र रही चाहिएमा नियम बनाउन सक्छ । समितिले निम्नलिखित विषयहरूमध्ये कुनै वा सबै बारे पनि नियमहरू बनाउन सक्छ ।

(क) समितिको काम, सभा र त्यसको रिकर्डको सिजिसिलासम्बन्धी कुराहरू ।

(ख) समितिले डाइरेक्टर र डाइरेक्टरले आफ्नो मातहतका कर्मचारीहरूलाई सुम्पने अख्तियारीसम्बन्धी कुराहरू ।

(ग) आवश्यक ठहरिएमा उपसमितिहरूको गठन र तिनीहरूको कारबाई सम्बन्धी कुराहरू ।

[घ] विकास समितिको 'रुल नियम' अन्तर्गत कर्मचारीको बहाली अवधि, वेतन तर्ककी इत्यादि ।

[ङ] समितिको कोषको प्रस्ता राख्ने 'काइदा' संशोधन गरी पास गर्ने तथा सो कोषबाट गरिने खर्च औ वितरण गर्ने तरिकालाई पास गर्ने ।

[ग] समितिको सरकारसँग सम्बन्ध :-

[१] समिति उद्योग वाणिज्य मन्त्रालयको मातहतमा रहनेछ ।

(२) समितिको प्रस्तावहरू कार्यान्वित गर्ने समितिको सिफारीसबमोजिम सरकारले चाहिने आदेशहरू दिनेछ ।

३. डाइरेक्टर:-

(क) १. सरकारबाट नियुक्त हुने डाइरेक्टर आफैको प्रमुख हुनेछ औ निजले आफूलाई सुम्पिएको अख्तियारीबमोजिम समितिको काम कारवाई चलाउनेछ । सो कारवाई यस नियम र यस नियम अन्तर्गत बन्ने रुल नियम औ नियमका निर्देशन औ सो नियन्त्रणबमोजिम हुनेछ ।

२. समितिको काम कारवाई चलाउन आफूलाई सुम्पेको अख्तियारी डाइरेक्टरले आफ्नो जबाफदेहीमा आफ्ना मातहतका कर्मचारीहरूलाई सुम्पन सक्नेछ ।

(ख) डाइरेक्टरको समितिसँग सम्बन्ध:-

१. समितिको निर्णय कार्यान्वित गर्ने डाइरेक्टरको जबाफदेही हुनेछ । निजले प्रशासकीय तौरले सरकारमा चाहिने कुराको रिपोर्ट गर्नेछ र चाहिएमा समितिको रुल नियमसम्बन्धी स्पष्टीकरण सरकारबाट प्राप्त गर्नेछ ।

२. डाइरेक्टर बिरामी भै छुट्टी कीई वा अरु कुनै कारणले अनुपस्थित भै काम नचल्ने भएमा सरकारले निजको काम अरु कुनै कर्मचारीबाट गराउनेछ ।

३. समितिको सिफारिसमा जुनसुकै कारणले जेत्तै पनि सरकारले डाइरेक्टरलाई हटाउन सक्नेछ ।

४. समितिको शाखाहरू :-

(क) समितिले आफ्नो उत्तरदायित्व सुचारु रूपले बहन गर्नका लागि

यस नियमको परिधिभित्र रही उपलब्ध कोषले भ्याएसम्म आवश्यक ठहरिएका शाखाहरू खोल्न सक्नेछ । यसका सबै शाखाहरू डाइरेक्टरको प्रसाशकीय नियन्त्रणमा रहनेछन् ।

(ख) अर्थ व्यवस्था:-

१. यस नियमको दृश्य पूरा गर्न समितिले सरकारबाट रूपैयाँ प्राप्त गर्न सक्दछ । प्रचलित नियमअनुसार समितिले सालबसाली बजेट स्वीकृतिका लागि सरकारमा पेश गर्नु पर्दछ ।

२. सरकारको पूर्वस्वीकृतिविना समितिले रूपैयाँ सापटी लिन हुदैन ।

(ग) हिसाब किताब :-

१. सरकारले स्वीकृत गरेको व्यापारिक ढाँचामा दृष्टिविवाश समिति नेपालको अर्थसम्बन्धी काम कारवाईहरूको स्यादा खेता रहनेछन् ।

२. सालको एकपटक समितिको हिसाब किताबहरू अडिटरद्वारा जाँच गराई बैलेन्स शीट तयार गरी सभापति र डाइरेक्टरको समेत निस्सा लगाई सरकारमा पेश गर्नु पर्छ ।

(घ) कोष डिपोजिट र खर्च:-

समितिले समितिको कोष जम्मा गर्न ठाउँ तोकिदिनेछ । समितिको खर्च गर्ने व्यवस्था डाइरेक्टरको शिफारिस र समितिको स्वीकृतिबमोजिम हुनेछ ।

(ङ) अडिट:-

१. डाइरेक्टरले नियमित आन्तरिक अडिटको व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ । जुनसुकै बेलामा पनि सामतिको हिसाब जाँच्ने सरकारलाई अधिकार हुनेछ ।

२. समितिको हिसाब किताब जाँच गर्ने सरकारबाट अडिटर नियुक्ति गरिनेछ । निजको फिस समितिबाट तोकिनेछ ।

(च) रिपोर्ट:-

सरकारले मागेबमोजिम अथसम्बन्धी रिपोर्टहरू समितिले पेश गर्नुपर्नेछ । समितिले त्रमासिक काम र प्रगतिको रिपोर्ट तयार गनुंछ ।

(क) यस नियमको संशोधनः—

समितिको बहुमतले शिफारिस गरेमा यो नियमावलीको संशोधनको सु-
झाव पेश हुन सक्छ । समितिको सभापतिले यस्तो संशोधन सरकारमा
लिखित रूपमा पेश गर्नु पर्दछ ।

(ख) जायज्यथाको बिक्रीः—

समितिले आफ्नो नियन्त्रणमा रहेको जायज्यथा सरकारको पूर्व आदेशले
सात्र बहालमा दिन वा बिक्री गर्न सक्छ ।

अज्ञाले—

रामप्रसाद जोशी,

डे. सेक्रेटरी-उद्योग र वाणिज्यमन्त्रालय.